

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXV. De Attico, quomodo Ecclesias rexit, & Joannis nomen Ecclesiasticis
tabulis inscripserit: Et quod suam ipsius mortem praesciverit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

κατασπασας, ἐπι τὰ ἐσπέρια μέρη ἀνέπεμψε, τῇ μητρὶ αὐτῆς πλακιδία τὴν φροντίδα τῶν πραγμάτων ἐπιτρέψας· ὡσεὶ δὲ αὐτὸς καταλαβὼν τὴν ἰταλίαν, ὡς τὸν μὴ ἀνεψιὸν ἀναγορεύσει βασιλέα, παρῶν ὅ τῇ αὐτῆς φροντίσει παιδεύσει τὸς ἐκεῖ, μὴ ὑπονεύει τοῖς τυραννοῖς ραδίως· ἀρχὴ τῆς θεσσαλονίκης γεννηθῆσθαι, ὡς ἀρρώστια διεκώλυθη πέμψας ἐπὶ τὸν βασιλικὸν σέφανον τὸ ἀνεψιὸν διὰ τῆς πατρικῆς ἡλιάνος, αὐτὸς δὲ τὴν κωνσταντίνην πόλιν ἐξυπέσρεψεν· ἀλλὰ παρὶ μὴν τέτων, ἀναρχεῖν ἠγάγεμα τὴν διήγησιν.

Auctum Caesaris dignitate in Occidentis partes direxit, matri ipsius Placidiae rerum administrationem committens. Cumque ipse in Italiam proficisci instituisset, ut & consobrinum suum Augustum renuntiaret, & Italos prudentiae suae consiliis coram positus erudiret ne tyrannis facile obtemperarent; postquam Thessalonicam venisset, morbo ingruente ulterius progredi prohibitus est. Misso igitur ad consobrinum Imperiali diademate per Helionem Patricium, ipse Constantinopolim rediit. Sed de his rebus sufficere existimo ea quae dixi.

Κεφ. κέ.

Περὶ τῆς ἐπιτομῆς τοῦ ἐκκλησιῶν, ἡ ὅτι τὸ ὄνομα Ἰωάννης ἐστὶ τὸ τοῦ ἐκκλησιῶν ἐπίσκοπος, ἡ ὅτι τὸν αὐτὸν ἀναγὰρ κοροῖον.

CAPUT XXV.

De Attico; quomodo Ecclesias rexerit, & Joannis nomen Ecclesiasticis tabulis inscripserit: & quod suam ipsius mortem praesciverit.

Ἀττικὸς ὁ ἐπίσκοπος, Ἰωάννης ὡς πῶς ἀτὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἠύξησε τὰ πράγματα· φροντίζει μὲν αὐτὰ διοικῶν ταῖς διδασκαλίαις ἢ τὸν λαὸν ἐπὶ τὴν χρεῖαν ἀποστρέφων· οὐδὲν δὲ διαίρησιν τὴν ἐκκλησίαν διὰ τὸ ὄντως ἰωάννης ἐξω αὐτῆς σὺνάγωγας, μὴ ἰωάννης ἐν ταῖς ἐυχαῖς ἐκείδουσε πνεύματι, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τῶν κεκοιμημένων εἰσθεῖ γενεῶν, διατέτο πολλὰς ἐπαυθῆναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐλπίσας· ἔτω ἢ ἢν μὴ ἀδικός, ὡς μὴ μόνον τῶν ἐν ταῖς αὐτῆς παροικίαις πτωχῶν ἀποστρέφει, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀστυγέτασι τῶν πόλεων χημῶν ἀπέμπευσε παρὰ τὴν ἀναμύθια τῶν δεομένων καλλιοπίου γένος πρεσβυτέρου τῆς νικαίου ἐκκλησίας, ἡλιακοῦ δὲ ἡμεῖς ἀπέσειλε.

Interea vero Atticus Episcopus res Ecclesiarum mirum in modum amplificavit, cum & singulari prudentia cuncta administraret, & praedicationibus suis populum ad studium virtutis impelleret. Cum autem Ecclesiam divivam esse cerneret, eo quod Joannitae collectas extra illam celebrarent, Joannis mentionem in orationibus fieri iussit, sicut aliorum quoque Episcoporum qui fato functi erant, mentio fieri solebat: hac scilicet ratione confidens, multos ad Ecclesiam esse redituros. Ceterum adeo liberalis erat, ut non solum Ecclesiarum suarum pauperibus prospiceret, sed ad vicinas etiam civitates pecuniam transmitteret in solatium egenorum. Calliopio certe Nicænsis Ecclesiae Presbytero cum trecentos aureos mitteret, ita scripsit.

Calliopio Atticus in Domino salutem.

Καλλιοπίου ἀπικὸς ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ἐμαθον μυρίας ἐν τῇ πόλει πενήτων· εἰδὼν δὲ τὸ πᾶν τῶν ἐνδοξῶν ἐλέει· μυρίας δὲ λέγω, τὸ πᾶν τῶν, ἡ τὸν ἀκριβῆ δὴ τῶν ἀκριβῶν· ἐπεὶ τοῖσι αὐτὸς μὴ ἔχω λατρεῖν δαίμον· ὡς δὲ τὸν αὐτὸς μὴ χεῖρὶ δίδωμι τοῖς οἰκονομοῦσι καλῶς, συμβαίνει δὲ πᾶσι ἀπορεῖσθαι δοκιμασίας χάριν τῶν ἐχθρῶν μὲν, μὴ παρεχόντων δὲ τέτοις, λατρεῖν ὡς φίλη μοι κεφαλὴ τέττας ἐπὶ ἡλιακοῦ δὲ ἡμεῖς ἀπέσειλε.

Sexcentos fame oppressos in urbe vestra esse cognovi, qui piorum hominum indigeant misericordia. Sexcentos autem tum dico, multitudinem non autem certum ac definitum numerum intelligo. Quoniam igitur accepi certam pecuniam ab eo qui larga manu donare solet bonis dispensatoribus, & nonnullos egestate premi contingit, ut probentur ij qui habent quidem, sed non erogant indigentibus; accipe vir charissime, hos trecentos aureos, eosque ut

Zz iij

"voles expende. Voles autem omnino
 "illis qui petere erubescunt, non iis qui
 "omni vitæ suæ tempore ventrem suum
 "ad questum faciendum proposue-
 "runt. Porro cum dabis, nullam re-
 "ligionis in hac quidem parte rationem
 "habeas; id unum spectans, ut esuri-
 "entes pascas, non ut eos discernas qui
 "à nostra religione sunt alieni. Ad hunc
 modum Atticus egentibus etiam procul
 positis prospexit. Sed & ut quorundam
 hominum superstitionem aboleret, plu-
 rimum laboravit. Cum enim aliquando
 accepisset, eos qui propter Judaicum
 Pascha schisma inter Novatianos fece-
 rant, corpus Sabbatii translatum ex in-
 sula Rhodo, illic enim relegatus mor-
 tem obierat, sepulturæ mandasse, &
 super tumulum illius orare solitos esse,
 missis noctu fossoribus, cadaver Sabba-
 tii in alio sepulchro abscondi iussit. Illi
 vero cum ex more venissent, ac tu-
 mulum effossim reperissent, deinceps
 eum locum colere desierunt. Idem
 præterea in nominibus imponendis ele-
 gans fuit ac venustus. Navale quidem
 in ostio Ponti Euxini situm, quod ab
 ultima vetustate *φαρμακικός* dicebatur,
 ipse *θεραπεύσιαν* nominavit, ne forte col-
 lectas illic celebrans, locum illum
 infami vocabulo appellaret. Aliud
 quoque suburbanum Constantinopo-
 leos Argyropolim cognominavit ob
 hanc causam. Vetus navale est Chry-
 sopolis, in capite Bospori sita: cujus
 mentionem faciunt, cum alii veteres
 Historiæ scriptores, tum Strabo &
 Nicolaus Damascenus, & admiran-
 dus ille Xenophon in libro sexto de
 expeditione Cyri. Idem in libro primo
 rerum Græcarum ait Alcibiadem,
 cum eam muro cinxisset, decimæ por-
 torium in ea exegisse. Nam ex Pon-
 to navigantes, illic decimam pendere
 cogebantur. Atticus igitur cum locum
 è regione Chrysopoleos situm, gratum
 imprimis & amœnum esse cerne-
 ret, consentaneum esse dixit, ut
 Argyropolis nominaretur. Quod ab
 eo dictum, statim cognomentum loco
 indidit. Porro cum quidam ei dice-
 rent, non debere Novatianos colle-
 ctas in urbibus celebrare: Nescitis, in-
 quit, quæta nobiscum passi sint, dum
 Constantio & Valente regnantibus per-
 secutionem sustineremus. Et alioqui
 testimonium perhibent fidei nostræ.
 Nam cum jam pridem se ab Ecclesia

Α *θελήσης* βελήση δὲ περὶ πάντως τοῖς ἀνε-
 νομένοις τῷ αἵτησιν, ἀλλ' ἐχὶ τοῖς ἐμποροῦσι
 διὰ βίης τῷ γαστέρα *προεθετικῶσι* διδόν-
 τῶν, μὴ ἢ ἰρηστικῶν λογιστῶν κτ' ἕτερον τὸ
 μέροσ, ἐνὸς καὶ μόνου γυροῦροσ, τὸ τρεῖσιν
 ὄντων πένωντας, ἀλλὰ μὴ λογισθέντων ὄντων
 ἡμέτερον τρόπον μὴ φρενῶντας. ἔτα μὲν δὲ
 τῶν δεομένων κ' πόρροθεν ὄντων ἐφροῦνται
 μὴν ἀλλὰ κ' τὰς δεοσάμονας πῶν ἐκεί-
 τῶν ἐσώδαζεν πυθόμενοσ γὰρ ποτὲ τὸσ δια-
 τὸ ἰσδακὸν πάχα ναυαλιανῶν χωρῶντας
 τὸ σῶμα *Ἐρραβῆτις* ἐκ τ' ῥόδου μετὰ κομ-
 Β *Βσάντας*, ἐν αὐτῇ γδ τῇ ἡσῶ *θεοροῦσ* εἰς ἐπ-
 λῶντας, *Ἐρραβῆτις*, *Ἐρραβῆτις* τὰ φῶντα
 δαι, πέμψας διὰ τῆσ νυκτὸσ εἰς ἕτεροσ τα-
 φον τὸ τὸ *Ἐρραβῆτις* σῶμα κρυπτικῶσ ἐκ-
 λῶσεν. οἱ δὲ σιωπῆτως ἐλθόντες, καὶ ἀνε-
 ργυροῦρον τὸν τάφον ἐρεῖτες, *Ἐρραβῆτις*
 βεν τὸν τάφον ἐπαύσαντο. ἦν ἢ καὶ τῆσ
 θέσιν τῶν ὀνομάτων *Φιλόκαλοσ* ἐπίκειο γὰρ
 ἐπὶ τῷ σῶματι τὸ ἐξείνεσ πόνησ κείροσ,
Ἐξδεχαίστε *Φαρμακία* καλέροσ, *θεο-*
πείας ὀνόμασεν, ἵνα μὴ τὰσ σιωπῆσ ἐκεί-
 ποιέροσ, *δυσφήμω* ὀνομασῶσ *ἠησ*
 C *τόπον* καὶ ἄλλο ἢ *θεορῶσ* ἐπὶ τῷ *κωσταντι-*
πόλεωσ *δεγυροῦπολι* ὀνόμασεν, *Ἐξ* αἰτίας
τοιαύτης *χρυσόπολι* ἐπίκειο *δεχαίον* ἐστὶν,
 ὁ κείται μὲν ἐν *δεχῆ* *Ἐρραβῆτι* *μικροῦ*
 ἢ αὐτὸ πολλοὶ τῶν παλαιῶν συγγραφεῶν,
 κ' *ερεῖων* τὲ, καὶ ὁ *δαμασκηνὸσ* *νικολασ*
 καὶ ὁ ἐν λόγοις τὲ *δαμασῶσ* *ξενόφωσ*, ἐν τῇ
 τῇ *ἐκλήτῆσ* κῦρεσ *ἀναβάσσεωσ*, καὶ ἐν τῇ πρῶ-
 τη τῶν ἑλληνικῶν *φισι* *θεοῖ* αὐτῆσ, ὅτι αὐτῶν
διάδῆσ *ἀπολεχίσασ* αὐτῶν, *δεκαδωδεκα-*
 ἐν αὐτῇ καλέσσεσ τὰσ γδ *δεκάτας* οἱ δὲ τῆσ
 πόνησ πλέοντες ἐν αὐτῇ *παρεῖχον* καλέσ-
 D *εν* ὁ ἀπικὸσ τὸν κατὰ τὴν *κρῦ* *χρυσόπολι*σ
πολι *εὐτεροπῆ* *τυχάνοσ*, *πρεπεν* ἔφη, τῶν
δεγυροῦπολι ὀνομάζεσθ' καὶ *ρῆσι* ὁ *δε-*
γ *ροσ*, *εὐθυ* τὴν ἐπωνυμίαν ἐκροτικῶσ πῶσ
 ἢ *λεγοῦσιν* *πρεσ* αὐτὸν, μὴ ὀφείλεσ *ναυ-*
*λιαν*σ ἐνδον *σιωάγεσ* τῶν *πόλεωσ*, ἐπὶ
 οἶδατε, εἶπεν, ὅσα ἡμῖν *διωκομένοι*σ ἐπὶ
κωσταντικῆ κ' *εἰλεντο*σ *συμπεπῶντα*
ἀλλωσ τὲ, ἔφη, καὶ *μάρτυρεσ* τῆσ *πίστῆσ*
ἡμῶν *καθεσῆκασι* *παλαι* γδ τῆσ *ἐκκλησιῆσ*

χωροῦσθαι, ἐδὲν ᾤει τὴν πίσιν ἐκαινοτόμη-
σαν ἐν Νικαίᾳ δὲ πόλει διὰ χειροτονίαν ἐπισκό-
που Ἰβρίμου, ἀσκληπιάδην τε τὸν ἐκείνου α-
νατων ἐπισκοπὸν γηραιὸν ὄντα ἰδὼν ἠρώτησε,
πόσους ἐκαινοτῶν ἐπισκοπῶν ὦν τυγχάνεις;
ἔφη ἡ πενήκοντα εἰπὼν ἔειπε, ἐυδαίμων, ἔφη, τυγ-
χάνεις ὡς ἀνθρώπε, τοσούτους χρόνους καλῶς ἔργα
ἐπιμελέμενος. ἔπειτα τὸν αὐτὸν ἀσκλη-
πιάδην, ἐγὼ, ἔφη, τὸν μὲν ἀνατων ἐπαινώ.
ἐδὲν ναυαλιανὸς ἔσχε διπλοδέχομα ξενοφω-
πίδης ἡ ἀσκληπιάδης, πῶς τῆτο, ἔφη, λέ-
γεις ἐπίσκοπε ἐκείνου μὲν, ἔφη ὁ ἀθηκός, B
ἐπαινώ, ὅτι τοῖς ἐπιθύσασιν κοινωνῆσαι ἐχ-
εῖλε τῆτο γὰρ ἀνὴρ αὐτὸς καὶ ἐγὼ ἐποίησα
ἐδὲν ἰουαλιανὸς ἐσχ' ἐπαινώ, ὅτι ᾤει ἐπι-
κλήσει πιασματων, τῆς κοινωνίας ἐδὲν λαϊκῶν
διπολείεσσι πρὸς ταῦτα ὁ ἀσκληπιάδης,
ἐκείνος, ἔφη, ἔπειτα, καὶ ἄλλων πολλῶν
τῶν γραφῶν εἰσὶν ἀμαρτῆαι πρὸς θάνατον,
δι' αἷμα μὲν πρὸς ἐδὲν κληρικῶν, ἡμεῖς
ἔχοντες ἐδὲν λαϊκῶν διπολείεμεν, Θεὸς μόνος τὴν
συγχώρησιν αὐτῶν ἐπιτρέπουσιν. ἔπειτα γὰρ δὲ
ἀθηκός καὶ τὴν ἐκείνου τελευτήν ἀναχωρῶν γέν-
ηκαίας, πρὸς καλλιόπον τὸν ἐκείνου πρεσβύ-
τερον, περὶ δὲ, ἔφη, πρὸς Φθισιπώρην ἐπὶ τὴν
κωνσταντινὴν πόλιν μετ' αὐτοῦ ζῶντα θεασάμενος εἰ-
πε βραδύως, καὶ ἀλαλήψην μετ' αὐτοῦ εἰπὼν,
ἐδὲν μαρτυρῶ ἐν γὰρ τῷ εἰκοστῷ πρῶτῳ εἶπε τῆς
ἐπισκοπῆς ἑαυτοῦ, τῆ δ' ἐκατῆ ἔσχε ὀλιωβεία μη-
νὸς ἐτελεύτησεν, ἐν ἰουαλιᾷ θεοδοσίῳ τὸ ἐν-
δέκατον καὶ ἑαλεινιανῶν καίσαρος τὸ πρῶτον
ὁ μόνος βασιλεὺς θεοδοσίῳ ἐκ τ' θεσσαλο-
νίκης ὑποσρέψας, τὴν ἐκκομιδὴν αὐτῶν ἐ-
κάλειλαθεν ἔφθασε γὰρ πρὸς μίαν ἡμέραν τῆς
ἐκείνου αὐτοκράτορος, ἀθηκός ᾤει ἑαλεινιανῶν
τῆτασθ' ἔσχε εἰς μακρὸν ἡ καὶ ἡ ἀναγόρευσις
ἔπειτα ἑαλεινιανῶν ἐμυλῶθη, ᾤει τὴν τρίτῳ
ἐκατῶν ἔπειτα μὲν ὀλιωβεία.

A se junxerint, nihil tamen quod ad fidem
pertinent innovarunt. Cumque aliquan-
do ordinandi Episcopi causâ Nicæam
venisset, Asclepiadem Novatianorum
Episcopum admodum senem conspicu-
tus, interrogavit quot annos in Episco-
pato transegisset. Qui cum quinquaginta annos transegisse se respondisset :
Beatus es, inquit, o homo, qui tanto
temporis spatio tam bonum opus admi-
nistraveris. Eidem quoque Asclepiadi
aliquando dixit : Ego Novatum quidem
laudo : Novatianos vero non probo.
Turbatus hoc dicto Asclepiades : Quo-
modo, inquit, hoc dicis Episcopo. Cui
Atticus : Ego, inquit, illum laudo, quod
cum iis qui sacrificaverant communica-
re noluerit. Idem enim & ipse fecissem.
Novatianos vero minime probo, qui ob
levia delicta laicos à communione ex-
cludunt. Ad hæc Asclepiades ita respon-
dit : Præter sacrificium idolorum, sunt &
alia multa peccata ad mortem, ut lo-
quuntur scripturæ : propter quæ vos qui-
dem clericos, nos vero etiam laicos à
communione removemus, soli Deo
potestatem condonandi illis relinquen-
tes. Cæterum Atticus etiam tempus
obitus sui præcivit. Nam cum Nicæa
discessurus esset, Calliopio illius loci
Presbytero ita dixit : Cura ut ante Au-
tumnum Constantinopolim venias, si
me adhuc vivum videre cupis. Serius
enim si veneris, superstitem me non
reperies. Quod cum dixisset, à verita-
te non aberravit. Anno quippe Episco-
patus sui primo & vicesimo, die sexto
Idus Octobris abiit è vita, Consulatu
Theodosii undecimo & Valentiniani
Cæsaris primo. Porro Imperator Theo-
dosius ab urbe Thessalonica reversus,
funeri ejus non interfuit. Etenim Atti-
cus, pridie quàm Imperator Constanti-
nopolim ingrederetur, sepulchro condi-
tus fuerat. Nec multò post nuntiata est
nuncupatio augusta Valentiniani Junio-
ris, die x. Kalend. Novembres.

Κεφ. κς'.

CAPUT XXVI.

De Sisinnio, qui Attico in Episcopatu Con-
stantinopolitano successit.

ΕΤέπει δὲ μὲν τῶν τελευτησάντων ἀθη-
κός, πολλὴ φιλονεικία ᾤει χειρο-
τονίας ἐπισκόπου, ἄλλων ἄλλων ζητούντων

CÆterum post obitum Attici, ingens
contentio de ordinatione Episcopi
exorta est, alii alium postulantibus.